

Undervisningsforløb om journalistik

Dansk Ungdoms Fællesråd konkluderede i en undersøgelse fra efteråret 2021, at danske unge ikke føler sig godt nok klædt på om demokrati og det internationale samfund: ”Næsten tre ud af fire unge har en holdning til, hvordan Danmark og verden skal udvikle sig. Men de to mest udbredte oplevede årsager blandt unge til ikke at involvere sig mere i politik og samfundsforhold bunder i en oplevelse af ikke at være god nok: følelsen af at mangle tid og overskud og følelsen af ikke at vide nok til at kunne være med.”

Og her har medierne et ansvar. For mens de fleste unge orienterer sig mod globale trends, drejer størstedelen af omtalen i danske toneangivende medier sig om ganske få lande og brændpunkter. Samtidigt opsøger omkring halvdelen af alle danske unge ikke selv nyheder, men følger de historier, der lander i deres feeds på sociale medier. Og imens er mediebilledet blevet mere kompliceret at navigere i, styret af algoritmer og i stigende grad påvirket af fremkomsten af kunstig intelligens.

Lærer på Københavns Åbne Gymnasium, Mette Petrea Kissow, som også er koordinator for Globale Gymnasier, har i samarbejde med Globalnyt udviklet det nedenstående undervisningsforløb om kritisk medieforbrug, nyhedskriterier, repræsentation, fake news og global journalistik. På forløbet vil eleverne analysere nyheder og diskutere journalistik og ikke mindst lære hvad det vil sige at være kritisk medieforbruger.

Følgende centrale begreber bliver gennemgået i undervisningen:

De 5 nyhedskriterier

Nyhedstrekanten

Nyhedsjournalistikkens genrer

Nyhedsjournalistikkens historiske udvikling

Vinkling

Kilde

Konstruktiv journalistik

Fortællende journalistik fokus, den tredje fortællemåde

Objektivitet/ tilstræbt objektivitet

Fake News

Click Bait

Journalistiske autenticitetsmarkører

Den nøgne journalist/ Den påklædte journalist/ den reflekterende journalist

Forløbet opfylder læringskravene til danskfagets bekendtgørelse indenfor medieanalyse- og fortolkning.

Under hvert modul - som i dette undervisningsforløb svarer til 90 minutter - er der estimater på, hvor lang tid hver øvelse eller oplæg tager. Vær dog opmærksom på, at det er estimater, og derfor kan tage kortere eller længere tid afhængigt af klassen.

Værklæsning

Undervisningsforløbet vil især tage udgangspunkt i grundbogen *Håndbog til dansk* af Ole Schulz Larsen samt Lea Korsgaards bog *Den som råber lyver - Mediebrugernes manual til løgnens tidsalder*, 2017 (ca. 79 sider). Derudover vil eleverne løbende skulle læse en række artikler og se videoer, der relaterer sig til de forskellige temaer, forløbet vil berøre.

Modul 1: Medievaner

Første del af dette modul stiller skarpt på elevernes egne medievaner, hvorefter de i anden del skal arbejde med journalistikkens historie i grupper.

1. Om egne medievaner: 10 min.

Svar på følgende spørgsmål:

- Hvad er tænker du på, når jeg siger medieforbrug? Altså, hvad er det?
- Hvilke medier bruger du selv?
- Hvad er journalistik?

2. Quiz: Hvad ved I om unges medievaner? 10 min.

Tag Globalnyts quiz i fællesskab i klassen. Find quizen vedhæftet på undervisningsplatformen.

3. Om egne medievaner: 10 min.

Svar på følgende spørgsmål:

- Hvad er spændende omkring journalistik og medier?

- Hvad er der af udfordringer i nutidens medie billede?
- Gør det en forskel, hvor man får sine nyheder fra?

4. Gruppearbejde: 5 min.

Snak om spørgsmålene sammen i 7 små grupper.

5. Journalistikkens historie: 30 min.

Eleverne forsætter med at arbejde i grupperne.

Klassen skal tilsammen danne et overblik over journalistikkens historiske udvikling. Hver gruppe skal på baggrund af læsningen i teksten *Historisk oversigt medier* udarbejde **1 sides** power point med de centrale historiske forhold for journalistikken og de centrale begreber, der introduceres i kapitlet. De får 30 min. til at læse og lave power-pointet.

Gruppe 1: Kongeligt privilegeret journalistik (s.14-15)

Gruppe 2: Den politiske presse (s. 16-18)

Gruppe 3: Den moderne avis (s. 18-20)

Gruppe 4: Pressens radioavis (s. 20-22)

Gruppe 5: TV – et stærkt nyhedsmedie (s. 22-24)

Gruppe 6: Den journalistiske uddannelse formaliseres (s. 24-25)

+ Konkurrencer på nyheder (s.26)

Gruppe 7: Mediekonvergens og -divergens (s. 27-29)

Fem tendenser anno 2014 light (alle læser dette afsnit s. 30-32). Bemærk årstallet. Kan I se andre og nyere tendenser?

6. Oplæg: 30 min

Dernæst holder gruppen sit oplæg for klassen. Hver gruppe har 4 min. Power-pointene samles i ét power point.

Modul 2: Introduktion til nyhedsjournalistik og bogen *Den der råber lyver*

I dette modul introduceres eleverne for de klassiske begreber inden for journalistik, herunder nyhedstrekanten og nyhedskriterierne. Derudover skal eleverne i gang med bogen *Den der råber lyver* af Lea Korsgaard.

Lektie til modul (Håndbog til dansk af Ole Schulz Larsen)

- Nyhedsjournalistisk: Læs afsnittets indledning og om de forskellige genrer inden for nyhedsjournalistik (nyhedshistorien, referat, interview, nyhedsreportagen, baggrundsartiklen <https://hbdansk.systime.dk/?id=c686> og tryk på linket til Nyhedstrekanten <https://hbdansk.systime.dk/?id=c1288>
- De fem Nyhedskriterier: <https://hbdansk.systime.dk/?id=c675>

1. Nyhedstrekanten: 15. min.

Eleverne læser Globalnyts artikel [Første afrikanske klimatopmøde starter i dag i Kenya](#) Og undersøger, hvordan artiklen er bygget op. På hvilke måder lever den op til nyhedstrekanten som forbillede på en komposition? Skriv noter.

2. Rubrikker og underrubrikker: 30 min inkl. opsamling

Med udgangspunkt i lektien om De fem Nyhedskriterier går eleverne sammen i grupper og undersøger på nettet gennem rubrikker og underrubrikker hvilke nyhedskriterier, der dominerer hhv. Berlingske, Politiken, DR, TV2, Ekstra Bladet og BT.

3. Brain Break, Det store spejl: 5 min.

Eleverne får en kort pause, hvor de kan komme op at stå og ryste kroppen løs. I denne øvelse går de sammen i par og skiftes til at være enten spejlet eller personen, der spejler sig. Den ene elev laver nogle bevægelser, som den anden skal følge så præcist som muligt.

4. Læsning og læsespørgsmål: 20 min.

Eleverne læser prologen til bogen *Den der råber lyver* og besvarer læsespørgsmål (skal besvares færdigt derhjemme):

- A. Hvad menes der med begrebet ”Den nøgne journalist”? (s. 9-11)
 - a. Hvad har traditionelt været dennes opgave?
 - b. Hvilke udfordringer står den nøgne journalist over for i dag?

- B. Hvor kommer idealet om det stramme referat fra - historisk set?
 - a. Hvordan forbinder begrebet sig til den tidligere læste tekst om journalistikkens metode (se s.12) (teksten: Introduktion til journalistik)
- C. Side 13, afsnit 2 og 3: På baggrund af disse afsnit skal I redegøre for bogens formål. Ordet *sandhed* skal indgå i denne redegørelse
- D. Hvilken problemstilling tager bogen afsæt i? Ordet *løgn* skal indgå i dette svar.
- E. Det svære spørgsmål! På side 14-15 giver Lea Korsgaard tre forklaringer på *løgnens vækstbetingelser*. Redegør kort for disse tre forklaringer.

Modul 3: læsning af Den der råber lyver

Vi samler op på spørgsmålene fra sidst, laver forforståelse til bogen, og bruger en time på at eleverne læser eller lytter til bogen. De tager noter til hvert kapitel

1. Opsamling på læsespørgsmål til prologen i *Den der råber lyver* med fokus på formål og genre: 15 min.

2. Refleksions- og diskussionsspørgsmål i grupper: 20 min.

Eleverne svarer på følgende spørgsmål i grupper:

- A. Hvem er Lea Korsgaard? Gå på nettet og find oplysninger om hende.
- B. Hvilken genre tilhører bogen *Den der råber lyver: Mediebrugernes manual til løgnens tidsalder*? Hvad skal du være opmærksom på, når du læser denne bog?
- C. "Tilliden til medier og politikere er brudt sammen globalt" (s.12). Er det et billede, I kan genkende? Kom med eksempler - også gerne kritiske modeksempler.
- D. Kender I eksempler på Fake news, jf. "forhastede konklusioner, obskure konspirationer og ondsindede drillerier spreder sig som idebårne vira langs nettets fintmaskede blodbaner (...)" s.12?

Efter gruppearbejdet er der en kort fælles opsamling.

3. Læsning: 1 time

Grupperne lytter (og læser) til *Den der råber lyver* på modulet. Efter hvert kapitel skal de stoppe og skrive hovedpointer ned.

Modul 4: Arbejde med kapitler i *Den der råber lyver*

I dette modul skal eleverne arbejde videre med bogen, denne gang i grupper med hver deres kapitel.

1. Klassen lytter individuelt til de sidste minutter af DDRL

2. Gruppearbejde

Inddeling af grupper. I alt 6 grupper til kapitlerne #2, #3, #4, #5, #6, #7. Hver gruppe skal redegøre for afsnittets centrale synspunkter. Disse synspunkter skal bruges til en aktivitet, som engagerer resten af klassen. Oplægget må vare max. 5 min. Aktiviteten må vare max. 20 min. Grupperne vil fremlægge og lave deres aktiviteter løbende i forbindelse med andre moduler.

Nedenfor er eksempler på aktiviteter, der giver mulighed for diskussion af synspunkter (Eleverne kan vælge én af disse aktiviteter eller selv finde på noget):

- Værdilinje på baggrund af synspunkter: jeg er uenig i/jeg er enig i #6 (f.eks. det er ikke nødvendigt med konstruktive nyheder)
- Dobbeltcirkler, #7: hvad kan jeg selv gøre for at undgå løggen
- Besøg en vismand: oplægsgruppen springer power point over, men stiller sig i hvert sit hjørne. De andre gruppers medlemmer fordeler sig mellem de fire personer. Lytter til et synspunkt og deler dem med deres egen gruppe. Gruppen diskuterer det synspunkt, de synes er mest interessant (oplægsgruppen fordeler sig på de andre grupper) #3. Hvornår har en sag ikke to sider. Hvornår har en sag to sider? Diskuter ud fra tænkte og konkrete eksempler, også fra dagens undervisning.
- Bordet rundt: På baggrund af gruppens præsentation af centrale synspunkter får bordgrupperne 10 min. til at vælge det synspunkt, de finder mest interessant og diskuterer det. Medlemmerne får et tal og mødes med det samme tal fra de andre grupper. Man fortæller, hvad man har diskuteret. #2 (diskussionen kunne handle om om og hvorfor fortællende journalistik kan tilbyde andre former for informationer. Hvad sker der med informationer, når det er 'den påklædte journalist, der fører pennen?')

- Gruppen præsenterer 4 synspunkter i hvert sit hjørne. Resten af klassen går til det hjørne, hvor man er mest uenig, finder en makker og argumenterer for, hvorfor man er uenig
- I forbindelse med opgaveskrivningen sørger #4 og #5 for et ark til at *give en-tage-en* (CL-metode)

Modul 5: Objektivitet, vinkling og brug af kilder

Dette modul har temaet *Repræsentation af historier om Rusland / Ukraine*. Hvilke billeder og forståelser skaber medier, og hvilke faldgruber opstår omkring internationale konflikter?

Lektie til modul

Eleverne skal læse om:

- Vinkling: Håndbog til Dansk (<https://hbdansk.systime.dk/?id=c682>)
- Kilder: Håndbog til Dansk (<https://hbdansk.systime.dk/?id=c681>)

1. Oplæg fra #3: 20 min.

Modulet starter med, at gruppen, som har #3, laver oplæg og afholder deres aktivitet.

2. Læsning: 10 min .

Eleverne læser teksten af Lars Kabel i *Danske mediers dækning af Rusland – om medieskabte billeder og deres konsekvenser*, 2016. p. 34-35 og p. 62-64.

3. Arbejdsspørgsmål: 20 min

Eleverne svarer på følgende spørgsmål to og to:

- A. Hvad er den centrale pointe i teksten?
- B. Hvordan repræsenterer man befolkninger i autokratier uden at sætte lighedstegn mellem almindelige mennesker og regimet.
- C. Hvad har Ukrainekrigen betydet for udviklingen i danske mediers dækning af Rusland? Find 2 historier fra danske medier, hvordan er historien vinklet?
- D. Hvordan er artiklerne i forhold til de 4 spørgsmål til nye analyser, som er på s. 34?
- E. Hvilke konsekvenser kan det have, hvis mediedækningen sætter lighedstegn mellem Putin og det russiske folk, og fokuserer på Rusland som ”the bad guy”?

4. Opsamling: 10 min

Fælles kort opsamling på spørgsmål og diskussion af spørgsmålet: Retfærdiggør en krig en mere "hård" dækning af et land, og hvilke konsekvenser kan den dækning have?

5. Lyt til podcast

Resten af modulet lytter eleverne til P1-podcasten "Moskva-kontoret" med Mathilde Kimer: specifikt afsnittet "Propaganda i børnehøjde":

<https://www.dr.dk/lyd/p1/moskva-kontoret/moskva-kontoret-2022/moskva-kontoret-propaganda-i-boernehoejde-11802215466>.

Efter at have lyttet til episoden, skal eleverne overveje, hvad der kendetegner vinklen på historien (brug evt. aktantmodellen), og hvilken type kilder podcasten gør brug af? Tegner podcasten et andet billede af russerne, end det gængse?

Hvis eleverne ikke når at blive færdige er det lektie til næste modul.

Modul 6: Opgør med nyhedskriterier og den konfliktorienterede journalistik?

Dette modul tager udgangspunkt i kapitel 6 i *Den der råber lyver*, som sætter fokus på den konfliktorienterede journalistik og udfordringerne ved, at medier har en tendens til at (over)fokuserer på alt det, der er galt i verden. Som modstykke skal eleverne også stifte bekendtskab med konstruktiv journalistik, blandt andet ved at analysere artikler fra mediernes Verdens Bedste Nyheder og Globalnyt.

Den gruppe, der læste #6 Bevar håbet i *Den der råber lyver* holder oplæg og aktivitet.

1. Opsamling på Moskvakontoret: vinkel, kilder og nyhedskriterier: 10 min

2. Husk hinanden på nyhedskriterierne: 3 min

Tal sammen 2 og 2 om de klassiske nyhedskriterier. Kan I huske dem?

3. Udfordringer ved nyhedskriterierne: 15 min

Klassen ser to videoer med Lea Korsgaard og Ulrik Haagerup:

- Lea Korsgaard:
<https://www.facebook.com/HimmelevGymnasium/videos/372260203831463/>
- Ulrik Haagerup: <https://www.youtube.com/watch?v=ShZCYNmfbQw>

Imens de ser videoerne, noterer de sig følgende spørgsmål:

- Hvordan defineres “konstruktive nyheder”?
- Hvordan argumenterer Haagerup for de konstruktive nyheder?

4. Arbejde med artikler fra Globalnyt og Verdens Bedste Nyheder: 20 min

Den ene halvdel af klassen analyserer et par artikler fra Verdens Bedste Nyheder ud fra de konstruktive nyhedskriterier, mens den anden halvdel kigger på artikler fra Globalnyt på modulet. Eleverne vælger selv artikler på mediernes hjemmesider (Verdens Bedste Nyheder har også en avis, som kan benyttes). Eleverne skal ud fra artiklerne overveje følgende: Kan vi definere artiklerne som konstruktive nyheder ud fra Haagerups definition? Vær tekstnær.

5. Stående matrix om et par af artiklerne

Eleverne går sammen to og to: én som har læst Verdens bedste nyheder og én, som har læst en artikel eller to fra Globalnyt. De skiftes til at præsentere en artikel, de har læst og svarer på spørgsmålet: Kan vi definere artiklerne som konstruktive nyheder ud fra Haagerups definition? Vær tekstnær.

6. Diskussion i plenum: 10 min

Eleverne diskuterer fordele og ulemper ved konstruktiv journalistik, herunder pressens rolle i et demokrati. De elever, der har #6 fremhæver vigtige pointer i diskussionen.

Modul 7: dilemmaovervejelser i plenum

I dette modul skal eleverne sammen spille spillet “Den Vigtigste Historie”, som er udviklet af organisationen Dilemma Demokratier.

Den Vigtigste Historie er et dilemmaspil om nyhedsformidling i en globaliseret verden. Journalisters valg af historier og formidling af dem skaber borgernes verdensbillede. I *Den Vigtigste Historie* møder vi en række erfarne danske og internationale journalister, som deler dilemmaer fra deres professionelle liv.

Dilemmaerne lægger op til en diskussion om journalistik, medieansvar, globalisering, og refleksion over, hvordan vores opfattelse af verden dannes. Efter eleverne har diskuteret og truffet deres valg, fortæller journalisterne om deres egne refleksioner, og hvilket valg de selv traf.

Spiller finder du ved at følge linket:

<http://www.dilemmademokratiet.dk/denvigtigstehistorie/?fbclid=IwAR0epeD2BfiPwR2W72CWUGuN5zeNWoLG-as2KbBbF-EHV2LdwCn3wRoq7pQ>

Baggrund: *Dilemma Demokratier* arbejder for at gøre unge i Danmark klogere på menneskerettigheder. De udvikler dilemmaspil, som kan bruges til læringsforløb om rettigheder og aktuelle demokratiske samfundsudfordringer. Elevernes valg vil afgøre spillets udfald. Undervejs skal de kunne argumentere for de valg, de træffer. Spillet og de tilhørende elevøvelser er udviklet til udskolingen og ungdomsuddannelser (f.eks. samfundsfag C), men materialet kan let tilpasses andre målgrupper og fag.

Modul 8: Repræsentation

Dette modul omhandler repræsentation, og især hvordan historier fra Afrika og Mellemøsten repræsenteres i medierne. Hvorfor er det vigtigt at repræsentere andre, så de kan genkende sig selv, og hvem har egentlig ret til at repræsentere og fortælle en historie?

Lektie til modul

Eleverne skal benytte temanummeret om ”Udenrigsjournalistik” i tidsskriftet *Journalistica* fra 2006. Med udgangspunkt i artiklen ”Journalistik om flere af verdens mange virkeligheder” af Lars Kabel læser eleverne s. 71-72 ”Det ’skæve’ medie billede” og s. 82 ”Den selvreflekterende journalist”.

Efter at have læst skal eleverne:

- skrive de centrale pointer ned fra teksten
- opliste deres egne fem højest prioriterede emner inden for journalistik om verden (jf. s. 72).

1. Eleverne samarbejder to og to om Lars Kabels tekst: 25 min

Eleverne sidder sammen 2 og 2. De taler om de centrale pointer i Kabels ”Det skæve medie billede” og diskuterer følgende:

- Er I enige med Lars Kabel?
- Definer begrebet ”den selvreflekterende journalist”
- Hvad menes med formuleringen: ”Objektiviteten afhænger af subjektiviteten, at man er i stand til at reflektere over sin egen position” (i Kabel: Det skæve medie billede)
- Forbind denne journalist til andre typer journalister, vi kender.

2. A single story: 10 min inkl. diskussion i plenum

Klassen ser den nigerianske forfatter Chimamanda Ngozie Adichies TED talk, *The Danger of a Single Story* (varer 3 min):

https://www.ted.com/talks/chimamanda_ngozi_adichie_the_danger_of_a_single_story/c

Derefter en diskussion i plenum: Hvad har det med repræsentation at gøre? Hvad har det med den reflekterende journalist at gøre?

Herefter ser eleverne endnu en video, denne gang med den nigerianske TikToker Charity Ekezie og diskuterer samme spørgsmål som ovenover:

<https://observers.france24.com/en/africa/20220217-meet-the-tiktoker-using-humour-to-break-down-stereotypes-of-africa>.

3. Nedbrydning af ”the single story”

Eleverne læser en artikel fra Globalnyt om influencere fra Golfen: ”[Niqab, lilla hår og millioner på kontoen](#)”, og svarer på følgende spørgsmål to og to: nedbryder denne historie en single story for dig?

De har resten af modulet til denne opgave, og hvis de ikke bliver færdige, kan de løse opgaven som lektie.

Modul 9: Fortællende journalistik

Dette modul går i dybden med den journalistiske genre *fortællende journalistik* og vil tage udgangspunkt i kapitel 2 “Opsøg kloge mænd og koner” i *Den der råber lyver* samt *Håndbog til dansk - litteratur, sprog og medier*.

Lektie til modul

Eleverne læser om fortællende journalistik: <https://hbdansk.systime.dk/?id=218#c694>

1. Kort opsamling i plenum: 5 min

Hvordan blev elevernes single storys udfordret af artiklen “Niqab, lilla hår og millioner på kontoen” i sidste modul?

2. Læsning: 15 min

Eleverne læser om fortællende journalistik og den tredje fortællemåde i *Håndbog til dansk* og tager noter.

3. 2og2-øvelse: 5 min

Eleverne taler sammen om, hvad der karakteriserer den 3. fortællemåde. Hvordan er det forskelligt fra nyhedsjournalistik?

4. Oplæg: 20 min

Gruppen, der har arbejdet med kapitel 2 i modul 4, holder oplæg og laver deres aktivitet med klassen.

5. Analyse af artikel: 30 min

Eleverne læser artiklen [Kartellerne smugler stoffer og kinesere ind i USA i tunneller dybt under jorden](#) fra Politiken. Derefter skal de hver især analysere artiklen og kan i den forbindelse hente hjælp fra *Håndbog til dansk*: (<https://hbdansk.systime.dk/?id=217>).

6. Opsamling: 20 min

Fælles opsamling med perspektiver til kapitel 2 i *Den der råber lyver* “Opsøg kloge mænd og koner” (genre, virkemidler, tilstræbt objektivitet, billedsiden).

Modul 10: Skriv fortællende journalistisk: Clouds over Sidra

Lærer: Husk [Google Cardboards](#)

Lektie til modul

Eleverne læser i kapitlet ”Det journalistiske sprog” i *Håndbog til Dansk*

(<https://hbdansk.systeme.dk/?id=218#c705>)

1. Virkemidler/ karakteristika i journalistisk sprog: 30 min

I grupper af tre finder eleverne virkemidler og karakteristika i det journalistiske sprog på baggrund af teksten fra *Håndbog til dansk*. Eleverne kan selv finde artikler, eller læreren kan have forberedt en samling, hvor der skal være mindst to forskellige. Der skal være et lige antal grupper. Grupperne markerer steder i teksten, hvor de ser det journalistiske sprog, og laver brikker med virkemidlernes navne, herefter bytter de med en anden gruppe, som parrer tekststeder og brikker som et spil.

2. Skriveopgave: Clouds over Sidra

Resten af modulet går med at kigge på opgavebeskrivelsen i plenum og se filmen. Eleverne går også så småt i gang med opgaven.

Opgavebeskrivelsen findes nederst i dokumentet, som bilag 2.

Modul 11: Løgne og misinformation

Hvem producerer løgne, hvem modtager dem og hvad er implikationen af løgne i medierne? #7 i *Den der råber lyver*: stop efterspørgslen på løggen + prolog: forklaringer og troen på det sande.

Lektie til modul

Eleverne læser om Fake news, clickbait og satire: <https://hbdansk.systeme.dk/?id=218#c1436>

1. Kort snak om autencitetsmarkører: 15 min.

Lektieteksten gennemgås i klassen.

2. Læsning

Eleverne finder og læser en artikel fra [RokokoPosten](#), og taler sammen to og to om følgende spørgsmål: hvilke journalistiske autencitetsmarkører gør teksten brug af?

3. Falske nyheder

<https://www.tjekdet.dk/quiz>

4. Sandhed i journalistik

Eleverne skimmer prologen til *Den der råber lyver* og reflekterer over følgende spørgsmål: Hvad siger teksten om sandhed?

5. Diskussion i plenum: 30 min.

Læreren højt læser H.C. Andersens "Det er ganske vist!". Derefter diskuterer klassen følgende spørgsmål i plenum:

- Hvilke løgne fortælles der om hønen? Og hvad gør disse rygter ved den oprindelige historie?
- Hvad har teksten at gøre med *Den der råber lyver*? (link tilbage til prologen: forklaringer og troen på det sande).

6. Oplæg: 25 min.

Gruppen, der har arbejdet med kapitel 7 i modul 4, holder oplæg og laver deres aktivitet med klassen.

7. Samtale og byt!

Som afrunding på forløbet med *Den der råber lyver* skal eleverne spille "samtale og byt!". Øvelsen fungerer som en slags "quiz og byt", men med samtale og byt i stedet. Hver elev får et citat, som de skal læse op for den, de møder, og så taler man parvis om betydningen. Derefter bytter man, og så kører det videre.

Som forberedelse printer læreren et ark med 30 udvalgte citater fra DDRL og klipper dem ud enkeltvis. Se bilag 3 nedenfor.

Modul: 12 Remediering

Dette modul går med besøg af Globalnyts journalister, som laver en workshop om global journalistik og giver eleverne mulighed for selv at prøve kræfter med at formidle nyhedsstof på en spændende og engagerende måde. Globalnyts workshop kan du booke via deres undervisningsplatform.

I dette forløb udgør workshoppen det sidste modul, men det kan også fungere fint at bruge indledende i undervisningsforløbet.

BILAG 1: Globalnyt quiz om unges medievaner (se undervisningsplatform)

BILAG 2: Opgavebeskrivelse: Clouds over Sidra – fortællende journalistik

1. Skriv et stykke **fortællende journalistik** ud fra filmen ”Clouds over Sidra”, du må også gerne vælge et andet emne. Du skal skrive som om, du er journalist.
2. Efter teksten skal du skrive et **afsnit med refleksion** om dine journalistiske valg, herunder vinkling, kilder, opbygning, nyhedskriterier etc. Kig i din begrebsliste! Skriv også lidt om, hvordan din skriveproces har været.

I må gerne skrive parvis, men I må ikke dele opgaven op imellem jer.
Tekst skal være ca. 3 sider.

Din journalistiske tekst skal:

- Bygges op efter Den tredje fortællemåde:
- Veksle mellem sceniske afsnit og mere faktuelle afsnit.
- Fakta-delene forklarer scenerne og sætter dem i et større perspektiv, og scenerne skal omvendt illustrere fakta-delene.

- Første scene skal være umiddelbart spændende og vække læsernes nysgerrighed.
- Fokuser på emnet, personerne, miljøet og konflikten.
- Vær opmærksom på at bruge et tydeligt journalistisk sprog.
- Hav en tydelig vinkling. Brug fortællesætningen: Hvad er det, du vil fortælle?

Vurdering

Læreren vurderer opgaven ud fra i hvor høj grad, eleven besvarer den stillede opgave, altså både den journalistiske del og den reflekterende del. Vær omhyggelig med sprog og de pinde, som beskrives ovenfor.

Fremgangsmåde

1. Se filmen ”Clouds over Sidra” om en ung piges liv i Za’atari, en syrisk flygtningelejr i Jordan: https://www.youtube.com/watch?v=FFnhMX6oR1Q&ab_channel=EkosVR
2. Skriv noter, når du har set filmen.
3. Gennemtænk din vinkel og indre komposition.
4. Begynd at skrive.
5. Tjek listen herover. Har du det hele med?
6. Lav research til dine bbi/fakta-afsnit.
7. Du kan med fordel gense filmen, så du kan have flere detaljer med.

BILAG 3: 30 citater fra Lea Korsgaards *Den der råber lyver*

Den nøgne journalist var ikke klædt på til disse forandringer. For den nøgne journalist var i sagens natur nøgen og ikke rede til at gøre sig til part i en sag. Heller ikke da ‘sagen’, han blev stillet over for, viste sig at være en kamp mellem flere fløje, der forholdt sig fundamentalt forskelligt til sandheden. Han ville stadig, insisterede han, forblive neutral (s. 12-13)

Men sagen er, at når kampen står om sandheden, er det meningsløst at forholde sig neutralt. Det gælder for journalister, og det gælder for alle andre, som tror på værdien af et oplyst samfund (side 13).

Det, der er nyt, er løgnens nye og gunstige betingelser for at opstå, spredes og opfattes som en sandhed (s. 13)

De gamle informationsmonopoler er brudt ned og har ført til en åreladning af forretningsmodellen under den etablerede presse, mens nye produktionsforhold har fået mængden af information til at eksplodere (side 13).

Det berettigede autoritetsopgør mod gamle tiders moralske hængedynd er blevet til modstand mod en hvilken som helst moralsk værdidom. Den vigtige kamp mod den skam, der for 100 år siden hæmmede kærlighed og lyst og livsmod, er slået om i en kultur, hvor forsvindende lidt betragtes som noget, der aftvinger respekt eller ligefrem ærbødighed. I den kultur er sandheden ved at miste sin særstatus (side 14).

Hvis du ejer en smartphone og har en profil på et socialt medie, er du på sin vis selv at regne for et nyhedsmedie (s. 22).

I dag konkurrerer en del nyhedsredaktioner ikke alene om at komme først med nyheden. De konkurrerer også om at komme før nyheden. Frem for at vente et par timer og se, hvad resultatet af valget bliver, udkommer nyheden om valgets mulige udfald (s. 23).

En impulskultur har bredt sig i medierne, der sender tics ud gennem alle led i nyhedernes fødekæde. I den impulskultur har løgnen nye og gode vilkår (s. 24).

At formidle fakta er ikke det samme som at fortælle om en sandhed. Find dem, der tilbyder indsigt, de hører som regel til blandt dem, der ikke råber (s. 28)

Den vigtigste intellektuelle dyd, mente Aristoteles, var ikke det, han kaldte episteme – evnen til at observere de universelle, rationelle kendsgerninger (omend denne evne absolut var nødvendig, hvis man ville kalde sig et tænkende menneske). Nej, den vigtigste intellektuelle dyd var snarere det, Aristoteles kaldte phronesis, og som ofte bliver oversat til 'praktisk visdom'. Phronesis er viden om det, der er godt og dårligt, ønskværdigt eller ikke; en viden, der er baseret på en praktisk og konkret erfaring med virkeligheden (s. 30).

I dele af den amerikanske presse – og i dele af den danske ditto – er de nye metoder ikke blevet taget vel imod. Den presse, der går lidenskabeligt op imod Trumps løgne, bliver betragtet som lidenskabeligt partisk. Jeg vil mene, den snarere er lidenskabeligt sandhedssøgende (s. 34)

Benjamin Franklin inkarnerede om nogen den journalistik, der gik forud for referatet. Ud over at være en af den amerikanske republiks grundlæggere var han en toneangivende avismand i 1700-tallet, og Franklin ønskede ikke blot at formidle svarene på hvem, hvad og hvor i sine spalter. Han ville skabe bedre borgere. “Ingen artikel kan med rette kaldes god eller velskrevet,” som han formulerede det, “hvis den er blottet for enhver evne til at tjene læseren ved enten at berige hans karakter eller hans viden” (s. 35)

Vær parat til at vise tillid – at tvivle på alt er at opgive fællesskabet (s. 41)

Nyhederne er fulde af historier, hvor to uenige parter stilles symmetrisk op over for hinanden. Det er objektiv journalistik, når den er mest ubrugelig. Forlang af dine medier, at de hjælper dig med at vurdere modsatrettede påstande (s. 41)

Det 20. århundredes antiautoritære strømninger gav os retten til at betvivle falske autoriteter, men retten er slået om i en mulighed for at tvivle på enhver, og kendsgerninger er dermed ikke længere beskyttet af respekt (s. 42)

I det Trumpske verdensbillede synes alt således potentielt muligt. Alle muslimer kan være terrorister–det er muligt. Verdens klimaforskere kan tage fejl–det er muligt. Din nabo er i virkeligheden en marsmand og har et rumskib gemt i haveskuret. Det er muligt (s. 42)

På sin vis er det paradoksalt, at den journalistik, der kalder sig objektiv, i lange stræk har forladt idéen om, at kendsgerninger findes – og at alt kan nivelleres til et ‘for’ eller ‘imod’ (s. 45)

(...) princippet om at zoome ind fungerer kun, hvis journalistikken også zoomer ud og skaber forbindelsen mellem den enkeltstående begivenhed og den større sammenhæng, som begivenheden er en del af (s. 52)

Den journalist, der evner at få hægtet den løsrevne side ind i sin større fortælling, fortæller ikke bare vigtige historier, men bekæmper også den snigende ligegyldighed, som er ødelæggende for den offentlige debat (s. 53)

De bedste kommentatorer er de dårligste. De siger “det kan vi ikke vide noget om” eller “det er alt for tidligt at gætte på” eller “jeg er ikke tankelæser” (s. 58)

“Pressens egentlige blinde plet er ikke, at den er venstreorienteret. Dens blinde plet er et bevidst fokus på det negative,” skrev Harvard-professor Thomas E. Patterson i en undersøgelse af de amerikanske mediers dækning af præsidentvalget i 2016 (s. 62)

Den journalist, der typisk hædres af sine fagfæller med udmærkelser og fine priser, er den journalist, der afdækker alarmerende forhold i samfundet og afslører magthavere i at misbruge deres magt (s. 63)

Når nyhedsjournalistikken insisterer på, at den vil være demokratiets fjerde statsmagt, gør den ret i dét, men den gør ikke ret i at tro, at en god statsmagt alene bryder ned og spreder bekymring. Den bygger også op (s. 64)

Pressens myriader af historier møblerer vores fantasi med billeder og karakterer og data og fortællinger og skæbner og hændelser, som vi trækker på, når vi skaber vores forestilling om, hvad det er for et land – og en verden – vi er en del af (s. 66)

Den største udfordring med propaganda og løgne er ikke, at de findes. Udfordringen er, at nogen har et behov for dem. Udbuddet er en del af problemet. Efterspørgslen er selve problemet (s. 72)

Pressen er ikke uden skyld i tillidstabet. Der er, som den amerikanske journalistprofessor Jay Rosen konkluderede efter Trumps sejr, opstået et farligt gab mellem de problemer, folk oplever i deres hverdag, og de spørgsmål, pressen beskæftiger sig med (s. 75)

Er du rød, så læs blåt, er du sort, så se lyserødt (s. 77)

Nettet rummer potentielt nogle af historiens bedste betingelser for at kommunikere med og lytte til hinanden, men den konstante konfrontation med andre mennesker gør samtidig betingelserne for at få tænkt sig om vanskelige (s. 78)

Hvis vi kun sjældent forsvinder fra andres blik og andres domme, bliver vi alt for nemme at påvirke af netop de blikke og netop de domme. Ethvert menneske har brug for et privat rum – et lukket rum, hvor kun en selv og ens kanariefugl har hjemme – for at blive sig selv bevidst (s. 78)

Lad os ikke give teknologien skylden for den offentlige debats forfald, før vi i det mindste har forsøgt at restaurere debattens kunst selv – måske ved i første omgang af og til at lukke døren ind til vores eget værelse. Og så sidde lidt derinde. Uden at kunne høre nogen, der råber (s. 79).